II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om det statliga stöd som Frankrike har genomfört till förmån för Crédit agricole genom att detta institut getts ensamrätt att ta emot och förvalta notariedepositioner i landsbygdskommuner

[delgivet med nr K(1999) 2147]

(Endast den franska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2000/480/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, och

av följande skäl:

I

FÖRFARANDE

(1) Genom en skrivelse av den 22 januari 1998 underrättade kommissionen de franska myndigheterna om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget avseende de fördelar som staten gett Crédit agricole genom att ge detta institut ensamrätt att ta emot notariedepositioner (dépôt des notaires) i landsbygdskommuner. Detta förfarande inleddes efter det att Association française des banques (AFB) och Chambre syndicale des banques populaires (CSBP) inkommit med ett klagomål beträffande den ensamrätt som den franska staten gett Crédit agricole.

(2) De franska myndigheterna inkom i en skrivelse av den 9 april 1998 med svar på de frågor som kommissionen hade ställt i sin skrivelse om beslutet att inleda förfarandet. Myndigheterna meddelade också att de hade för avsikt att häva Crédit agricoles ensamrätt att ta emot notariedepositioner i mitten av 1998. Efter det att meddelandet om kommissionens beslut att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 hade offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* [1] skickade Crédit agricole den 5 juni 1998 en skrivelse till kommissionen där man argumenterade mot att de åtgärder som var föremål för förfarandet skulle klassificeras som statligt stöd. Den 22 september 1998 skickade kommissionen en skrivelse till de franska myndigheterna, där den begärde kompletterande upplysningar till deras svar av den 9 april. De franska myndigheterna svarade på denna begäran genom en skrivelse av den 7 januari 1999. Kommissionen skickade den 25 januari en ny skrivelse där den begärde att de franska myndigheterna skulle bekräfta upphävandet av Crédit agricoles ensamrätt. Myndigheterna informerade i en skrivelse av den 28 april 1999 kommissionen om de åtgärder som de var beredda att vidta för att från den 1 april 2000 häva Crédit agricoles ensamrätt.

II

CRÉDIT AGRICOLE – BESKRIVNING AV ORDNINGEN FÖR NOTARIEDEPOSITIONER

(3) Innan sammanslagningen av Société Générale och Paribas offentliggjordes i februari 1999 var Crédit agricole den största bankkoncernen i Frankrike och den

[1] EGT C 144, 9.5.1998, s. 6.

femte största i Europa ([2]). Det rörde sig om en grupp av ömsesidiga företag varav de första etablerades i slutet av 1800-talet för att tillgodose jordbrukarnas finansieringsbehov. Caisse nationale du credit agricole (CNCA), som ansvarar för samordningen av de olika avdelningarnas utlåningsverksamhet, inrättades av staten 1926. CNCA privatiserades 1988 och koncernen är sedan dess helt privatägd. 91 % ägs av koncernens regionala avdelningar och 9 % av dess anställda. De regionala avdelningarna ägs i sin tur av lokala avdelningar med ungefär 5 miljoner medlemmar. Koncernen har kommit att utvecklas till en stor inlåningsbank med en allmän bankverksamhet. Koncernen hade i slutet av 1997 ett nät av ungefär 8 200 kontor och 9 200 "points verts" (gröna punkter), vilka består i enklare tjänster som delegerats till detaljhandlare. På landsbygden svarar Crédit agricole för cirka 33 % av alla bankkontor, vilket är betydligt mer än de tre största bankerna inom AFB tillsammans.

(4) Koncernen Crédit agricole är fortfarande en viktig finansieringskälla för jordbruket, men dess kundgrupp har i hög grad utvidgats till andra yrkesgrupper och andra ekonomiska sektorer. Crédit agricole hade fram till 1990 monopol på räntesubventionerade lån till jordbruket, men sedan detta år är denna utlåning konkurrensutsatt.

(5) Även om notarier utövar en fri yrkesverksamhet är de regeringstillsatta ämbetsmän och omfattas av detaljerade bestämmelser som fastställs av myndigheterna. Framför allt får de inte ta emot insättningar från sina klienter i fråga om transaktioner som är föremål för notarieupprättade akter. Staten ålägger notarierna att deponera dessa insättningar hos de inrättningar som finns upptagna i en begränsad förteckning. Dessa medel som tillfälligtvis förvaltas av notarierna härrör huvudsakligen från boupptecknings, fastighetsaffärer, företagsetableringar och affärsöverlåtelser. Då kommissionen inledde förfarandet enligt artikel 88.2 i fördraget angav den, med hänvisning till de upplysningar som lämnats av klagandena och de franska myndigheterna, att staten 1972 (genom en förordning av den 25 augusti) fastställde en förteckning över inrättningar som var behöriga att ta emot och förvara insättningar för en kortare tid än tre månader. I denna förteckning återfanns Caisse des dépôts et consignations (CDC), Service des Chèques postaux samt Caisses de Crédit agricole (för kommuner med färre än 5 000 invånare). År 1973 gav staten Caisses de Crédit Agricole behörighet att ta emot de medel som förvaltades av notarier i kommuner med färre än 30 000 invånare ([3]).

(6) Dessa depositioner ger upphov till intäkter i form av en provision ([4]) på 1 % (till notarien). Då kommissionen inledde detta förfarande underströk den därför också att tillgången till denna billiga finansieringsmöjlighet fram till och med 1990 inte krävde någon motprestation från Crédit agricoles sida. En fond för minskning av jordbrukarnas finansiella kostnader (FAC) bildades 1990 (genom ett avtal av den 26 september 1990 mellan staten och Crédit agricole), till vilken Crédit agricole accepterade att bidra med 500 miljoner franska franc under 1991 och 1992, 600 miljoner franc under 1993 och 500 miljoner franc under 1994 och 1995. Ett avtal träffades 1996 mellan myndigheterna och Crédit agricole om att förnya detta bidrag till FAC med 1 miljard franc för åren 1996–1999. Crédit agricoles regionala avdelningar tilldelar FAC medel i förhållande till avkastningen från förvaltningen av notariedepositioner. Denna fond finansierar räntesubventioner (särskilt till unga jordbrukare), så kallade konsolideringslån samt skuldavskrivningar, särskilt i syfte att underlätta för jordbrukare att upphöra med verksamheten. Crédit agricole förvaltar fritt FAC:s medel enligt dessa kriterier.

(7) Då kommissionen inledde detta förfarande ansåg den att Crédit agricoles ensamrätt att ta emot och förvalta notariedepositioner

— snedvrider konkurrensen i en omfattning som kan tänkas påverka handeln mellan gemenskapens medlemsstater,

— ger Crédit agricole en fördel som koncernen inte skulle ha kunnat erhålla under marknadsmässiga förhållanden,

— tar statliga medel i anspråk.

(8) Mot bakgrund av detta ansåg kommissionen att de aktuella åtgärderna kunde anses innehålla betydande inslag av statligt stöd enligt artikel 87 i EG-fördraget. På grundval av de upplysningar som kommissionen hade till sitt förfogande ansåg den att det stöd som därmed konstaterats utgjorde ett nytt stöd i fördragets mening och att det därmed var motiverat att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 i fördraget för att granska dessa åtgärder.

(9) De klagandes (AFB och CSBP) argument har redovisats i meddelandet om beslutet att inleda detta förfarande ([5]).

III

SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

(10) Utöver synpunkterna från Crédit agricole har kommissionen under detta förfarande inte fått in några synpunkter från de berörda parterna.

([2]) Enligt kreditvärderingsinstitutet Moody's rankning från slutet av 1997.

([3]) Med undantag av kommuner med en befolkning på 5 001–30 000 invånare, kommuner som utgör en del av tätorter med fler än 50 000 invånare samt kommuner i områden för landsbygdsutveckling och områden med bergsekonomi (utom tätorter med fler än 50 000 invånare).

([4]) Denna provision utgörs i själva verket av en årlig ränta på 1 % som tillämpas under den tid då depositionerna förvaltas. En genomsnittlig behållning på 20 miljarder franc under ett år ger sålunda upphov till en provision till notarierna på totalt 200 miljoner franc.

([5]) Se fotnot 1.

(11) I likhet med de franska myndigheterna har Crédit agricole

— understrukit att Crédit agricoles avdelningar fick befogenhet att ta emot notariedepositioner 1930 och att de inte kunde anses ha ensamrätt att ta emot dessa depositioner eftersom CDC och Service des chèques postaux har rätt att ta emot sådana depositioner i hela landet inklusive i landsbygdsområden,

— hävdat att notariedepositioner inte kan betraktas som statliga medel och därför inte kan anses utgöra statligt stöd enligt artikel 87,

— understrukit notariernas ställning som offentliga ämbetsmän och de rättsliga krav som är förknippade med denna,

— understrukit att utgifterna för att förvalta notariedepositionerna uppgick till ungefär 1,77 % av behållningen,

— understrukit den begränsning till krediter till jordbruket med kort löptid som Crédit agricole varit föremål för fram till februari 1997, och som man ansåg innebar en motprestation för notariedepositionerna,

— påmint om bildandet av FAC som sedan starten 1990 tilldelats 3,9 miljarder franc i form av en andel av avkastningen från notariedepositionerna, vilket därmed skulle utgöra en motprestation för notariedepositionerna,

— bestridit all påverkan på handeln mellan medlemsstaterna på grund av verksamhetens landsbygdskaraktär med nära kundförbindelser och de små belopp som berörs, vilka motsvarar en obetydlig del av den totala inlåningen i Frankrike.

(12) Crédit agricole underströk att det endast var de regionala avdelningarna som tog emot notariedepositionerna. Crédit agricole ansåg att kommissionen, då den inledde detta förfarande, hade begått ett fel både rättsligt och i praktiken genom att betrakta hela nätet av regionala avdelningar och CNCA som en enda ekonomisk enhet vilken eventuellt skulle ha fått stöd till följd av ordningen för insättning av notariedepositioner. Crédit agricole redogjorde för sin blygsamma internationella utveckling och ansåg att medlen från notariedepositionerna inte i något fall hade kunnat finansiera koncernens internationella utveckling, som är identisk med CNCA:s, medan det är koncernens regionala avdelningar som tar emot notariedepositionerna. Crédit agricole menade att de ekonomiska resurser som notariedepositionerna utgör var uppförda på de regionala avdelningarnas egna balansräkningar. De regionala avdelningarnas överskott, som inbegriper notariedepositionerna, återinvesteras visserligen i CNCA, men då till marknadsmässiga villkor utan att CNCA får några som helst fördelar.

(13) Crédit agricole bestred att det skulle kunna utgöra ett inslag av statligt stöd att staten, genom att avsäga sig all avkastning på notariedepositionerna, avstår från en potentiell intäkt som den hade kunnat erhålla genom den aktuella ordningen, eftersom antalet statliga interventioner är stort och då en sådan skyldighet att eftersträva avkastning skulle innebära ett ifrågasättande av den diskretionära rätt vid ekonomiska ingripanden, som staten tillerkänns i den nationella lagstiftningen, liksom av principen att administrativa handlingar inte kan köpas. Crédit agricole bestred också att gemenskapslagstiftningen skulle innehålla en skyldighet för staten att ta ut marknadspris för den ensamrätt som den beviljat koncernen.

(14) När det gäller de krav som är förknippade med denna ordning hävdade Crédit agricole att koncernen i vilket fall som helst skulle ha valts ut av staten, oavsett hur den förteckning över finansiella inrättningar som har rätt att ta emot notariedepositioner skulle ha sett ut.

(15) Crédit agricole underströk att den franska Conseil d'Etat i sitt utlåtande av den 27 mars 1997 hade ansett att bestämmelserna för notariedepositioner var förenliga inte bara med artikel 82, utan också med artikel 86 i EG-fördraget. De skulle därmed inte heller vara oförenliga med artikel 87 i fördraget. Crédit agricole ansåg framför allt att de banker som är medlemmar i AFB inte kunde anses erbjuda en säkerhet som var jämförbar med Crédit agricoles förrän efter det att AFB den 8 februari 1994 antagit de bestämmelser som innebar att notariedepositioner skulle återbetalas i sin helhet, i den händelse att en av medlemsbankerna skulle gå i konkurs.

(16) Crédit agricole ansåg också att kommissionen hade blandat samman det hypotetiska stödet med stödets faktiska fördelar. Man underströk framför allt att kommissionen i sin bedömning av de fördelar som Crédit agricole kom att åtnjuta genom att ta emot och förvalta notariedepositionerna inte hade beaktat koncernens ”naturliga” marknadsandel på den franska landsbygden (i den händelse att ordningen skulle avskaffas) eller den marknadsandel som banken avstår ifrån i städerna. På grundval av den naturliga marknadsandel av notariedepositionerna som Crédit agricole betraktar som sin, beräknade koncernen att notariedepositioner till ett värde av 12,1 miljarder franc skulle placeras hos Crédit agricole även om ordningen avskaffades. Med tanke på att behållningen under 1996 uppgick till 21 miljarder franc skulle därmed bara cirka 9 miljarder franc härröra från koncernens ensamrätt. Crédit agricole ansåg att denna ytterligare behållning var försumbar i förhållande till bankens totala behållning.

(17) Med tanke på de kontrollskyldigheter som notariernas räkenskaper är underkastade ansåg Crédit agricole att det skulle vara oförenligt med de säkerhetsmål som satts upp för systemet, att placera notariedepositionerna hos inrättningar i utlandet.

(18) Slutligen ansåg Crédit agricole att stödet till jordbruket i form av räntesubventionerade lån med kort löptid är motiverat av att det bidrar till mål av allmänt intresse.

IV

KOMMENTARER FRÅN FRANKRIKE

(19) I sin skrivelse till kommissionen av den 9 april 1998 redogjorde de franska myndigheterna för sina synpunkter som svar på de frågor kommissionen hade ställt då den inledde detta förfarande.

a) *Ursprunget till de rättigheter som beviljats Crédit agricole*

(20) De franska myndigheterna angav i sin skrivelse av den 9 april 1998 att den möjlighet som getts Crédit agricole att ta emot och förvalta notariedepositioner för en kortare tid än tre månader grundade sig på en förordning av den 9 mars 1953, vilken inte innehöll några tidsbegränsningar för notariedepositioner. Enligt de franska myndigheterna infördes genom de beslut som justitieministeriet fattade den 25 augusti 1972, och som kompletterades den 7 juni 1973, en begränsning jämfört med den tidigare situationen genom att denna rätt att förvalta notariedepositioner begränsades till tre månader i landsbygdsområden.

(21) Då kommissionen i en skrivelse av den 22 september 1998 hade begärt att de franska myndigheterna skulle visa att den ensamrätt som getts Crédit agricole härrörde från ett tidigare datum än fördragets ikraftträdande, skickade dessa den 7 januari 1999 följande dokument till kommissionen:

— En kopia av justitieministeriets förordning av den 9 mars 1953, där det påpekades att notariernas så kallade ”fria” medel (utöver de medel som deponeras för en längre tid än tre månader, vilka skall föras över till CDC) enligt en skrivelse från 1930 kunde deponeras hos flera olika inrättningar, däribland Caisses de Crédit agricole.

— En kopia av justitieministeriets skrivelse av den 24 december 1930, vilken visade att Crédit agricole redan då, och sedan 1924, räknades till de inrättningar som hade rätt att ta emot notariedepositioner.

b) *Motiv och syften bakom Frankrikes beslut att införa och behålla särskilda rättigheter att ta emot och förvalta notariedepositioner*

(22) De franska myndigheterna ansåg att den aktuella rättsordningen var motiverad av tre skäl: notariatämbetets särskilda karaktär och behovet att kontrollera det på ett effektivt sätt, bankernas lättillgänglighet för notarier verksamma på landsbygden samt den helt säkra förvaltningen av mottagna medel. Myndigheterna påminde om att notarierna utövar ett offentligt ämbete inom ramen för sin självständiga yrkesverksamhet. De underströk särskilt att notarierna är underkastade en ingående kontroll och att den franska kassationsdomstolen i en dom av den 19 november 1914 klassificerade deras räkenskaper som offentliga handlingar. För det andra underströk de franska myndigheterna Crédit agricoles starka etablering på landsbygden, där banken har det största kontorsnätet i Frankrike med cirka 34 % av alla bankkontor. 64 % av Crédit agricoles fasta kontor ligger på landsbygden. För det tredje underströk myndigheterna Crédit agricoles säkra förvaltning av notariedepositionerna. Denna baserar sig på en förebyggande garanti utan tak grundad på solidaritet mellan alla regionala avdelningar och CNCA, vilket innebär att gruppens interna garantier gör det osannolikt att de regionala avdelningarna skulle gå i konkurs. Detta innebär också att notariedepositionsmedlen är fullständigt garanterade.

(23) De franska myndigheterna underströk också, precis som kommissionen påpekade då den inledde detta förfarande, att det 1990 hade bildats en fond för minskning av jordbrukarnas finansiella kostnader. Denna fond utgör enligt myndigheterna en ”motprestation” för den gällande ordningen för notariedepositioner. Crédit agricoles bidrag till fonden, som grundar sig på avkastningen från förvaltningen av notariedepositioner, uppgår under perioden 1990–1999 till 3,6 miljarder franc. Till detta skall läggas 300 miljoner franc från förvaltningen av notariedepositioner till förmån för det nationella jordbruksförsäkringssystemet.

c) *Notariedepositionernas utveckling*

(24) De franska myndigheterna har inkommit med en sammanställning av innestående notariedepositioner hos Crédit agricole sedan 1973, vilken visar att den totala behållningen ökade från 15,6 miljarder franc 1973 till 25,4 miljarder franc 1997 (till 1997 års priser) och att behållningen, bortsett från normala konjunkturcykler, har uppvisat en anmärkningsvärd stabilitet under perioden. Den uppgick under 1997 till (i genomsnitt) 19,6 miljarder franc.

d) *Kostnad för att förvalta notariedepositionerna*

(25) Som svar på den fråga som kommissionen ställde då den inledde förfarandet, angående kostnaderna för att förvalta notariedepositionerna, angav de franska myndigheterna att förvaltningskostnaderna för dessa medel under 1997 uppgick till i storleksordningen 1,77 % av behållningen. Enligt myndigheterna fördelar sig dessa kostnader enligt följande:

i) 0,29 % utgör transaktionskostnader för insättningar och uttag som vid varje normalt företagskonto.

ii) 1,49 % utgör överkostnader som beror på särskilda krav vid förvaltningen av notariekonton varav

— 0,11 % är överkostnader för vissa specifika transaktioner,

— 0,96 % beror på att sedvanliga transaktionsregler inte är tillämpliga,

— 0,42 % utgör särskilda personalkostnader.

De franska myndigheterna ansåg att dessa kostnader sannolikt skulle minska på längre sikt tack vare de produktivitetsökningar som Crédit agricole gjort i fråga om sin verksamhet, i allmänhet och vid förvaltningen av notariedepositioner i synnerhet. Därmed skulle förvaltningskostnaderna tidigare ha varit högre.

e) *Crédit agricoles nedsättning av finansieringskostnaderna för kortsiktiga lån till jordbruket*

(26) Bortsett från senare års bidrag till FAC ansåg myndigheterna i skrivelse av den 9 april 1998 att Crédit agricoles nettointäkter från sin förvaltning av notariedepositioner på landsbygden ända sedan början använts till att minska finansieringskostnaderna för kortsiktiga lån till jordbruket. Dessa lån beviljades fram till 1981 till räntor som bestämdes av jordbruks- och ekonomiministerierna. Dessa räntor fastställdes senare av CNCA inom ett spann på ± 30 % i förhållande till den genomsnittliga räntan på penningmarknaden. Denna reglering av de korta räntorna hävdes enligt myndigheterna så sent som genom ett dekret av den 3 februari 1997. De franska myndigheterna underströk att den allmänt låga räntenivån i den franska ekonomin vid det laget minskade behovet av en särskild ordning för att skydda jordbruket.

f) *Crédit agricoles genomsnittliga finansieringskostnad*

(27) Som svar på den fråga som kommissionen ställde då den inledde detta förfarande har de franska myndigheterna inkommit med uppgifter som visar att Crédit agricoles genomsnittliga finansieringskostnader har minskat från [...] % (*) 1987 till [...] % (*) 1996, och att de under hela denna period höll sig inom detta intervall.

g) *Användning av bidragen till FAC*

(28) I sin skrivelse till kommissionen av den 9 april 1998 preciserade de franska myndigheterna uppgifterna om de årliga bidragen till FAC och deras användning på ett antal punkter.

(29) De angav att bidragen till FAC och deras användning sedan starten fördelade sig enligt följande:

TABELL 1

Bidrag till och finansieringsstöd genom FAC

(miljoner franska franc)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	Totalt
Minskning av jordbrukarnas skulder	600	394	564	494	467	197	2 716
— Räntesubventioner	295	213	410	340	324	160	1 742
— Konsolideringslån	86	45	46	51	45	17	290
— Skuldavskrivningar	219	136	108	103	93	15	674
— Transporterade medel					5	5	10
Annat stöd (jordbruksförsäkringar)			40	8	33	203	284
Totalt	600	394	604	502	500	400	3 000

Källa: franska myndigheter.

(30) De franska myndigheterna angav att en del av stödet genom FAC använts för att minska skulderna för jordbrukare som var kunder hos Crédit agricole och att en annan del av FAC:s medel anslagits till särskilda åtgärder, och då framför allt till den nationella jordbruksförsäkringsfonden. Myndigheterna underströk att FAC:s prioriteringar varje år bestämdes genom ett avtal mellan Crédit agricole och staten. De menade att uppdrag av allmänt intresse till förmån för jordbruket var kopplade till denna ordning och att de som gynnades av FAC var de jordbrukare som var kunder till Crédit agricole och inte banken själv. De motiverade detta stöd med att Crédit agricole stod för ungefär 80 % av bankernas utlåning till jordbrukarna. De underströk vidare att budgetmedel på totalt 20 miljoner franc per år hade ställts till övriga bankers förfogande i samma syfte.

(31) De franska myndigheterna ansåg att FAC:s stöd för Crédit agricoles del inte utgjorde ett substitut för dess avsättningspolicy eftersom de regionala avdelningarnas osäkra och omstridda kundfordringar inte kommit i åtnjutande av mer än 15 %–19 % av de årliga bidragen till FAC. 10 % av stödet gällde

(*) Affärshemlighet.

skuldavskrivningar, medan huvuddelen hade fördelats dels utifrån situationen inom olika produktionssektorer och dels till startkostnader för unga jordbrukare. Det årliga stödbeloppet per jordbrukare (ungefär 6 000 franc) är blygsamt och har enligt myndigheterna ett socialt syfte.

h) *Allmänna synpunkter på ordningen för notariedepositioner*

(32) De franska myndigheterna bestred att notariedepositionerna skulle utgöra statliga medel och att de skulle snedvrida konkurrensen, vilket kommissionen hade understrukit då den inledde detta förfarande. De bestred framför allt att staten på något sätt skulle avstå från en potentiell intäkt som den skulle ha kunnat erhålla genom den aktuella ordningen, med hänvisning till att administrativa handlingar inte kan köpas. Av denna anledning bestred de varje inslag av stöd i ordningen med ensamrätt att förvalta notariedepositioner. Dessutom ansåg de att den aktuella ordningen inte var av en sådan karaktär att den skulle kunna påverka handeln mellan medlemsstaterna.

(33) De franska myndigheterna ansåg vidare att ordningen för notariedepositioner hade införts för att på landsbygden skydda det allmänna intresse som är särskilt kopplat till notariatsämbetet.

(34) De franska myndigheterna påminde slutligen om Conseil d'Etats beslut av den 27 mars 1997, enligt vilket ordningen för notariedepositionerna inte stred mot artikel 82 i fördraget.

i) *Förväntad utveckling av ordningen för notariedepositioner*

(35) I sin skrivelse av den 9 april 1998 informerade de franska myndigheterna kommissionen om att man planerade en översyn av ordningen för notariedepositioner före våren 1998. Denna översyn skulle bestå i att åter samla all verksamhet rörande förvaltning av notariedepositioner, oavsett deras löptid, hos Caisse des dépôts et consignations. Crédit agricole skulle därmed förlora den ekonomiska fördel som följer av ensamrätten att ta emot notariedepositioner (se skäl 61 angående de utfästelser som de franska myndigheternas gjorde i sin skrivelse av den 28 april 1999).

V

BEDÖMNING AV ÅTGÄRDEN/STÖDET

V.1 **Förekomsten av statligt stöd i de granskade åtgärderna**

a) *Företag som gynnas av de aktuella åtgärderna*

(36) I sitt svar på kommissionens beslut att inleda detta förfarande ansåg Crédit agricole att kommissionen hade begått ett fel både rättsligt och i praktiken genom att betrakta alla enheter inom koncernen Crédit agricole som en och samma mottagare, nämligen Crédit agricole.

(37) Kommissionen konstaterar följande:

— Koncernen Crédit agricole utgör – oaktat dess särskilda former framför allt på lokal nivå, dess ställning som ömsesidigt företag och varje avdelnings självständiga förvaltning – en enda ekonomisk enhet: Enligt Crédit agricoles årsredovisning från 1997 utgör ”Crédit agricole” en förenad och decentraliserad koncern som grundar sig på en struktur med tre nivåer (lokala avdelningar, regionala avdelningar och en nationell avdelning). Koncernen har därmed en ekonomisk kapacitet som måste bedömas på ett övergripande sätt. I årsredovisningen från 1997 konstateras att den intressegemenskap som förenar dess lokala avdelningar, regionala avdelningar och nationella avdelning innebär att Crédit agricole presenterar räkenskaper som är representativa för koncernens samlade ekonomiska situation och jämförbara med de samlade räkenskaperna för andra stora bankkoncerner. Precis som för Crédit agricoles egna företrädare och ägare, liksom för finansmarknaderna, råder det för kommissionens del sålunda inget tvivel om Crédit agricole har alla de juridiska och ekonomiska egenskaper som kännetecknar ett företag. Det är på grundval av sina samlade räkenskaper, vilka den 31 december 1997 uppvisade en total balansomslutning på 2,514 miljarder franc, som Crédit agricole har fått sitt betyg från kreditvärderingsinstituten. Den 31 december 1997 hade koncernen kreditbetygen AA (Standard & Poor's) och Aal (Moody's). En koncerns, och då särskilt ett finansiellt instituts, kreditbetyg avgör dess villkor för återfinansiering på finansmarknaderna och är därmed en grundkomponent i den kostnadsbildning som kan förmodas gynna eller missgynna företaget i konkurrensen med andra företag inom samma bransch.

— Crédit agricole har inom ramen för detta förfarande lagt fram en samlad redogörelse av sina synpunkter, vilken undertecknats både av generaldirektören för Fédération nationale de crédit agricole och den biträdande generaldirektören för CNCA. Detta svar har presenterats för "Crédit agricoles" räkning. Om CNCA inte anser sig åsyftas i det aktuella förfarandet kan kommissionen inte förstå varför CNCA har ansett det vara nödvändigt att inkomma med synpunkter i form av ett gemensamt och solidariskt försvar med Federation nationale du crédit agricole.

— De franska myndigheterna underströk att en av anledningarna till att Crédit agricole ansågs vara lämplig att förvalta notariedepositioner var den säkerhet som grundades på den solidariska garantin mellan samtliga regionala avdelningar och CNCA.

(38) Mot bakgrund av dessa uppgifter, som obestridligen kvalificerar koncernen Crédit agricole som ett enda företag, har kommissionen sålunda ingen anledning att ändra den bedömning som den gjorde då den inledde detta förfarande beträffande ensamrätten att förvalta notariedepositioner, vilken Crédit agricole åtnjuter som koncern (se domstolens dom i mål 383/82, Intermill ([6])). Frågan om koncernens interna fördelning av de fördelar som den drar av ensamrätten att förvalta notariedepositioner är av sekundärt intresse, och kommissionen tar inte upp denna fråga inom ramen för detta förfarande.

b) *Förekomsten av statliga medel i notariedepositionerna*

(39) Såsom påpekats av de franska myndigheterna är notarierna regeringstillsatta ämbetsmän vars yrkesverksamhet regleras strikt av myndigheterna. De franska myndigheterna påminde framför allt om kassationsdomstolens rättspraxis där man likställer notariernas räkenskaper, som är strikt reglerade, med offentliga handlingar. De franska myndigheterna drog i sin skrivelse av den 9 april 1998 på denna grund slutsatsen att samtliga gällande bestämmelser visade att "de medel som notarierna deponerar inte är vanliga medel. Regleringen av notariedepositionerna kan följaktligen inte bedömas enbart utifrån de regler som rör bankverksamhet, utan måste också bedömas utifrån aspekter som rör det allmänna intresset". Utifrån de upplysningar som myndigheterna lämnat inom ramen för detta förfarande kan det till fullo slås fast att det är på grundval av formella myndighetshandlingar som Crédit agricole vid flera tillfällen har bekräftats ha rätt att, enligt väl definierade villkor, förvalta notariedepositioner.

(40) Precis som den gjorde då den inledde detta förfarande kan kommissionen sålunda på säkra grunder bekräfta att

— statens diskretionära ingripande genom att bevilja den aktuella ensamrätten tillför Crédit agricole tillgångar som har ett direkt samband med denna ensamrätt,

— staten utövar kontroll över allokeringen av de tillgångar som notarierna såsom regeringstillsatta ämbetsmän underställda myndigheterna tillför genom sina obligatoriska depositioner.

(41) På grundval av ovanstående resonemang kan man följaktligen dra slutsatsen att den aktuella ordningen för notariedepositioner tar statliga medel i anspråk. Det faktum att de franska myndigheterna understrukit att kassationsdomstolen i sin rättspraxis likställt notariernas räkenskaper med offentliga handlingar bekräftar denna analys.

(42) Under detta förfarande har myndigheterna lämnat uppgifter om inslag i ordningen som de anser utgör en motprestation i form av minskade intäkter för Crédit agricole från notariedepositionerna, och som utraderar den fördel som följer av att notariedepositionerna är nästan helt kostnadsfria för Crédit agricole. Dessa inslag kan inte anses bestrida det faktum att den aktuella ordningen tar statliga medel i anspråk.

c) *Fördel för Crédit agricole och förekomsten av stöd i de aktuella åtgärderna*

(43) Såsom kommissionen påpekade då den inledde detta förfarande omfattar begreppet stöd inte endast aktivt stöd som till exempel subventioner, utan även olika former av offentliga åtgärder som minskar den kostnadsbörda som i normala fall belastar budgeten i ett företag och som har samma effekt som subventioner (se domstolens dom i mål C-387-92, Banco exterior de España ([7])).

([6]) Rec. 1984, s. 3809, punkt 11 i motiveringen.
([7]) Rec. 1994, s. I-902, punkt 13 i motiveringen.

(44) För övrigt underströk kommissionen redan då den inledde detta förfarande att staten avstår från varje potentiell intäkt från notariedepositionerna (förutom notariens provision på 1 %) som den skulle ha kunnat erhålla genom den aktuella ordningen. Om denna verksamhet hade bedrivits under normala affärsvillkor skulle staten i själva verket redan från början ha kunnat skaffa sig intäkter från de aktuella depositionerna. Den hade också kunnat införa ett pris (ränta på depositionerna) som regelbundet skulle ses över för att beakta ränteutvecklingen såväl som de produktivitetsökningar som gjorts inom banksektorn och de inrättningar som enligt den aktuella ordningen har rätt att förvalta depositionerna. Denna översyn skulle ha kunnat främja konkurrensen mellan olika banker så att de mest konkurrenskraftiga kunde väljas ut med förbehåll för att dessa uppfyllde vissa försiktighetskrav för att på så sätt garantera depositionerna. På så sätt skulle man ha kunnat öka statens intäkter i form av ränteprovisioner.

(45) Ersättningen för de extra bankmedel som notariedepositionerna utgör tack vare att staten beviljat koncernen ensamrätt, skulle säkerligen ha utgjort en kostnad av det slag som normalt belastar budgeten i en bank om dessa medel hade kommit Crédit agricole till del under konkurrensmässiga betingelser, till exempel i form av ett anbudsförfarande riktat till bankerna. Crédit agricole betalar ingen ersättning för att få förvalta notariedepositionerna utöver den provision på 1 % av behållningen som betalas ut till notarierna. Innan detta förfarande inleddes hade myndigheterna motiverat denna brist på ersättning med det franska förbudet mot att betala ränta på medel som satts in för kortare tid än en månad. Myndigheterna har inom ramen för detta förfarande dock inte alls motiverat varför den del av notariedepositionerna hos Crédit agricole som sätts in för en tid på mellan en och tre månader (medel som sätts in för en längre tid förvaltas inte av Crédit agricole, utan deponeras hos Caisse des dépôts et consignations), och som de franska myndigheterna i sin skrivelse av den 3 april 1997 uppskattar till ungefär 50 %, inte är föremål för någon ersättning. Därav följer att ensamrätten att ta emot och förvalta notariedepositioner nästan helt utan ersättning avviker från de normala marknadsvillkor som är tillämpliga vid insättning av sådana medel.

(46) Inom ramen för detta förfarande hade kommissionen begärt att Frankrike skulle redogöra för Crédit agricoles genomsnittliga finansieringskostnad. De franska myndigheterna angav att denna kostnad uppgick till [...] % under 1987 och till [...] % under 1996. Crédit agricoles genomsnittliga finansieringskostnad tycks dock inbegripa både räntebärande medel såsom långfristiga lån och icke räntebärande medel såsom enskilda personers insättningar. För att avgöra det stöd som härrör från lånen, det vill säga Crédit agricoles kostnadslättnader i förhållande till normala marknadsvillkor, är det dock lämpligt att granska marginalkostnaden snarare än den genomsnittliga finansieringskostnaden. Man bör i detta avseende sålunda notera att den korta räntan i Frankrike uppgick till 8,3 % under 1987 och till 3,9 % under 1996 ([8]). Det råder inget tvivel om att Crédit agricoles tillgång till nästan kostnadsfria medel (förutom provisionen på 1 % till notarierna) minskat de kostnader som normalt belastar en banks rörelsekostnader och därmed får samma effekter som en subvention.

(47) Eftersom de minskar bankens normala rörelsekostnader kan man följaktligen dra slutsatsen att de aktuella åtgärderna utgör ett statligt stöd med karaktär av driftstöd.

d) *Stödets snedvridande effekter*

(48) Driftstöd har särskilt snedvridande effekter eftersom det har direkta återverkningar på resultatet i de understödda företagen. Det gör det möjligt för dessa företag att antingen behålla rörelsekostnader som överstiger deras konkurrenters utan att bli lidande av sin bristande konkurrenskraft, eller att öka sina vinster och på så sätt också sin finansiella kapacitet. Detta stöd får än mer snedvridande effekter om det är permanent eller om konkurrensen är hård och de konkurrerande företagens marginaler är snäva.

(49) De tillgängliga uppgifterna visar dessutom att konkurrensen inom banksektorn har hårdnat och att bankernas räntemarginaler har minskat kontinuerligt under 1990-talet ([9]). Dessutom framstår de franska bankerna som sårbara: de har under senare år haft en lönsamhet som hör till de sämsta i hela gemenskapen (se tabell 2), och har återhämtat sig först under åren 1998–1999. I en hård

([8]) Nominella räntor på statsskuldväxlar med tre månaders löptid. *Källa*: EC economic data pocket book nr 12/1998, Europeiska kommissionen, Europeiska gemenskapernas publikationsbyrå.
([9]) Europeiska centralbanken: "Possible effects of EMU on the EU banking system on the medium to long term", februari 1999, enligt uppgifter från OECD.

konkurrens med minskade räntemarginaler får driftstöd till en viss kreditinrättning särskilt snedvridande effekter. Denna nya utveckling kommer med stor sannolikhet att fortgå under de närmaste åren. Enligt Europeiska centralbanken kommer Ekonomiska och monetära unionens fullbordande att skapa en än mer konkurrensutsatt miljö och utöva ett växande tryck på bankernas lönsamhet ([10]). EMU kommer att snabba på banksektorns konsolidering på europeisk nivå, framför allt i form av gränsöverskridande transaktioner ([11]).

TABELL 2

Avkastning på eget kapital

(nettovinst i förhållande till eget kapital)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Österrike	8,6 %	8,6 %	6,9 %	8,7 %	7,9 %	8,1 %	9,6 %	
Belgien	8,3 %	6,5 %	5,7 %	14,1 %	13,2 %	12,9 %	15,3 %	15,3 %
Danmark ([1])	– 3,3 %	– 0,1 %	– 21 %	10,6 %	0,1 %	18,5 %	16,1 %	15,1 %
Finland	5,6 %	– 11 %	– 49 %	– 29 %	– 25 %	– 7,9 %	8 %	15,2 %
Frankrike	10,1 %	10,4 %	6,9 %	2,9 %	0,5 %	3,6 %	4,8 %	7,7 %
Tyskland	11,9 %	14,4 %	13,2 %	13,6 %	11,8 %	12,6 %	12,3 %	
Grekland ([2])	20,8 %	31,5 %	23,1 %	21,6 %	25,9 %	24,4 %	16,7 %	
Irland						20,2 %	20,1 %	18,4 %
Italien	12,2 %	9,9 %	7,5 %	8,8 %	3,0 %	3,7 %	5,1 %	3,4 %
Luxemburg ([2])	6,7 %	7,6 %	8,8 %	19,9 %	20,9 %	19,9 %	22,3 %	23,0 %
Nederländerna	12,3 %	12,7 %	13,9 %	15,9 %	16,2 %	17,0 %	17,6 %	
Portugal ([2])	12,5 %	12,4 %	8,8 %	9,2 %	7,3 %	7,7 %	10,7 %	13,1 %
Spanien	13,6 %	12,5 %	10,7 %	3,8 %	8,2 %	9,2 %	9,7 %	10,6 %
Sverige ([3])	3,0 %	56,3 %	17,0 %	5,7 %	19,1 %	21,1 %	24,0 %	13,0 %
Förenade kungariket	14,4 %	8,6 %	7,3 %	19,3 %	27,4 %	28,6 %	25,6 %	26,4 %
Genomsnitt EU 14	10,9 %	11,5 %	8,1 %	9,0 %	8,2 %	10,0 %	11,0 %	
Genomsnitt EU 15						10,1 %	11,1 %	
Genomsnitt EU 11							12,2 %	12,2 %

Källa: Europeiska centralbanken: "Posible effects of EMU on the EU banking systems on the medium to long term", fenruari 1999, enligt uppgifter från OGCD.

([1]) Affärs- och sparbanker.
([2]) Affärsbanker.
([3]) Totalt affärsbanker, utländska affärsbanker, sparbanker och, fram till 1991, föreningsbanker.

(50) Dessutom är Crédit agricole ett lönsamt företag som gjort stora vinster under årens lopp. Det aktuella stödet (såvida det inte kompenserats av motsvarande överkostnader, se nedan), som inte varit nödvändigt för att företaget skulle gå med vinst, har därmed gjort det möjligt för företaget att öka sina vinster och därmed att öka sitt eget kapital ytterligare genom de vinster som inte delats ut.

([10]) Samma källa, s. 4.
([11]) Europeiska centralbanken, månadsbulletin, april 1999. "Banking in the euro area: structural features and trends".

Inom banksektorn infördes genom rådets direktiv 89/647/EEG av den 18 december 1989 om kapitaltäckningsgrad för kreditinstitut ([12]) en skyldighet att upprätthålla en kapitaltäckning som begränsar kreditinstitutens tillväxtkapacitet (det "hårda" egna kärnkapitalet har fastställts till minst 4 % av de viktade tillgångarna och det egna kapitalet i vidare bemärkelse skall motsvara minst 8 % av dessa tillgångar). I realiteten finns en sådan absolut kapitaliseringsbegränsning på medellång och lång sikt för alla typer av företag, men inom banksektorn är den permanent och omedelbar. Den är också direkt kvantifierbar. Ett kreditinstitut får av försiktighetsskäl inte tillfälligtvis släppa på denna begränsning för att följa en expansionsinriktad affärsstrategi. Ett kreditinstitut som inte strikt uppfyller denna kapitaltäckningsgrad har ingen tillväxtmarginal eftersom det varken kan dra till sig nytt eget kapital eller öka sitt eget kapital med kraftiga vinster. En ineffektiv inrättning ser omedelbart sin tillväxtförmåga minska, medan en bank med kraftiga vinster har en tillväxtmarginal som står i relation till dess lönsamhet.

(51) Tack vare kapitaltäckningskravet går det att göra en korrekt vägledande uppskattning av i vilken grad konkurrensen snedvrids då stöd ges till ett kreditinstitut. Om stödet direkt eller indirekt leder till en ökning av det egna kapitalet kan snedvridningen av konkurrensen bedömas i form av viktade tillgångar. Ett driftstöd på 1 miljard franc motsvarar en ökning av vinsten efter skatt med 0,6 miljarder franc ([13]), förutsatt att denna vinst inte delas ut utan används för att öka bankens egna kapital. Detta gör det i sin tur möjligt att öka de viktade tillgångarna i bankens balansräkning (med beaktande av den lagstiftade kapitaltäckningsgraden på 4 %–8 %) och därmed också dess verksamhetsnivå. Denna ökade verksamhet innebär en potentiell snedvridning av konkurrensen mätt som viktade tillgångar i storleksordningen 7,5–15 miljarder franc (utan det aktuella stödet skulle banken inte ha kunnat öka sina viktade tillgångar). Detta förhållande visar att stöd inom banksektorn får en avsevärd hävstångseffekt. Detta tillskott till det egna kapitalet kan också bidra till att det understödda institutet förvärvar minoritets- eller majoritetsposter i andra företag. På en fråga från en representant för finanspressen ([14]) svarade Crédit agricoles styrelseordförande sålunda i februari 1999 att en tredjedel av Crédit agricoles egna kapital på 140 miljarder franc redan var tillgänglig för verksamhetsutveckling.

(52) Med hänsyn till det aktuella stödets karaktär av driftstöd, den europeiska banksektorns ekonomiska situation, de franska bankernas dåliga lönsamhet och de särskilda kapitaltäckningskraven inom banksektorn, kan man därmed dra slutsatsen att det stöd som Frankrike beviljat Crédit agricole onekligen snedvrider konkurrensen inom banksektorn.

V.2 **Snedvridning av handeln mellan medlemsstaterna**

(53) Kommissionen har noterat de franska myndigheternas och Crédit agricoles synpunkter, där de bestrider att den aktuella ordningen på något sätt skulle påverka handeln inom gemenskapen. Följande aspekter på denna fråga måste beaktas.

(54) Eftersom kommissionen granskar stödets möjliga effekter med utgångspunkt i hela koncernen Crédit agricole, måste man för det första granska dess internationella verksamhet, och då särskilt verksamheten i Europa. Enligt Crédit agricoles årsredovisning för 1997 anslog banken under 1997 medel för att bli en av de främsta bankerna inom storkundssegmentet och det internationella segmentet. Dess kundverksamhet i medlemsstaterna (exklusive Frankrike) hade under 1997 en omsättning på 37,9 miljarder franc. Denna verksamhet utgör visserligen en mycket liten del av dess totala kundverksamhet (cirka 3 %) men är ändå inte försumbar med tanke på koncernens storlek: I slutet av 1997 var koncernen den största i Frankrike och en av de största ([15]) i Europa. Banken har framför allt understrukit att den under 1997 genom att skapa ett nytt dotterbolag, Indocam, hade skaffat sig ett verktyg vars ambition är att höra till Europas främsta kapitalförvaltare. Banken för en aktiv utvecklingspolitik i Europa och var aktiv vid etableringen av Italiens näst största bank, Banca Intesa, som skapades genom en sammanslagning av Banco Ambrosiano Veneto och Banco de Cariplo. Crédit agricole är med 30 % av kapitalet den största aktieägaren i denna nya bank. Crédit agricole äger också 20 % av kapitalet i den portugisiska bankkoncernen Banco Espirito Santo. Vidare har Crédit agricole inom gemenskapen filialer i Lissabon, Madrid, Bilbao, Gibraltar, Barcelona, Luxemburg, London, Hamburg, Frankfurt, Stockholm, Oslo, Helsingfors och Pireus. Koncernen noterade i sin årsredovisning för 1997 att den kommer att fortsätta att uppmärksamma de möjligheter som dyker upp för att på så sätt stärka sin ställning på den europeiska affärsbanksmarknaden. Bankens goda soliditet ger den medel att finansiera en sådan utveckling. Crédit agricoles internationella expansion förutsätter kapitalrörelser som exempelvis gör det möjligt att förvärva andelar i andra banker, vilket

([12]) EGT L 336, 3.12.1989, s. 14.
([13]) För enkelhetens skull med en hypotetisk skattesats på 40 %.
([14]) Intervju i "Les Echos", onsdagen den 10 februari 1999.
([15]) Enligt en klassificering som upprättats av kreditvärderingsinstitutet Moody's (och som citerades av dagstidningen Le Monde den 17/18 januari 1999) var Crédit agricole i slutet av 1997 den femte största bankkoncernen i Europa räknat i tillgångar.

är fallet i fråga om Banca Intesa och Banco Espirito Santo, varmed handeln mellan medlemsstaterna faktiskt påverkas. Dessutom är koncernens investeringsbank, Crédit agricole – Indosuez –, en av de främsta franska investeringsbankerna och har en stor del av sin verksamhet utomlands.

(55) Även om man inskränker granskningen av de aktuella åtgärdernas effekter till koncernens regionala avdelningar, som Crédit agricole föreslår i sina synpunkter, kan man för det andra konstatera att den internationella verksamheten inom koncernen Crédit agricole inte är förbehållen CNCA. I motsats till vad Crédit agricole antyder i sina synpunkter understryks det tvärtom i Crédit agricoles årsredovisning för 1997 att de regionala avdelningarna i landets gränsområden under året har utvecklat sin internationella verksamhet. I årsredovisningen understryks det särskilt hur den regionala avdelningen Pyrénées Gascogne expanderat i den spanska provinsen Baskien. Den baskiska banken Bankoa, där Crédit agricole numera är majoritetsägare, ingick till och med i 1997 års koncernredovisning. I årsredovisningen konstateras att detta initiativ ingår i de regionala avdelningarnas internationella utveckling, där de i överenskommelse med CNCA utsträcker sin bankverksamhet på privatmarknaden till angränsande länder. Denna utveckling gäller sålunda inte bara Crédit agricoles företagsmarknad, utan också dess privatmarknad där notariedepositioner ingår.

(56) Det verkar sålunda som om det resurstillskott som notariedepositionerna utgör och de vinster som detta tillskott genererar direkt har kunnat bidra till att finansiera Crédit agricoles utveckling i andra medlemsstater.

(57) Dessutom begränsar sig de potentiella effekterna av Crédit agricoles ensamrätt inte till Crédit agricoles expansion i de övriga medlemsstaterna. Precis som kommissionen underströk då den inledde detta förfarande kan kreditinstituten i princip utöva sin verksamhet, som huvudsakligen består av inlåning och upptagande av lån på marknaden samt utlåning, utan hänsyn till nationella gränser, men i praktiken förhindras de dock att expandera till utlandet. Dessa hinder hänger ofta samman med att inhemska banker skyddas mot konkurrens, vilket gör det mindre attraktivt för utländska konkurrenter att ge sig in på marknaden. Det är fallet med det aktuella stödet till Crédit agricole, vilket kan förmodas göra den franska hemmamarknaden mindre öppen för utländsk konkurrens, både på nationell nivå där CNCA verkar och på regional nivå där Crédit agricoles regionala avdelningar verkar. Stödet får som följd att den tydliga nationella avskärmningen av vissa typer av inlåningsverksamhet bevaras, vilket strider mot den öppning av marknaden som eftersträvas i fördraget. Samtidigt mångdubblas enligt Europeiska centralbanken antalet gränsöverskridande transaktioner. Denna ökande integration mellan de nationella bankväsendena förutsätter enligt ECB dock att medlemsstaternas skattelagstiftning och annan lagstiftning som rör banksektorn harmoniseras ([16]).

(58) Följaktligen måste man dra slutsatsen att de aktuella åtgärderna omfattas av artikel 87.1 i fördraget, eftersom de utgör ett statligt stöd som snedvrider konkurrensen i en sådan utsträckning att det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

VI

SLUTSATSER

(59) Den ensamrätt att nästan gratis ([17]) ta emot och helt gratis förvalta notariedepositioner som den franska staten beviljat Crédit agricole utgör åtgärder med inslag av statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget.

(60) Enligt de nya uppgifter som inkommit till kommissionen inom ramen för detta förfarande, tycks det aktuella stödet utgöra stöd som fanns redan innan fördraget trädde i kraft. Detta innebär att

— det aktuella stödet är lagligt och att inga återkrav skall göras,

([16]) Se fotnoterna 9–11.
([17]) Förutom den provision på 1 % av depositionerna som betalas till notarierna.

— kommissionen, precis som för varje fall av statligt stöd, skall undersöka om det aktuella stödet är förenligt med det gemensamma intresset och, om det bedöms vara oförenligt med den gemensamma marknaden, tillsammans med den berörda medlemsstaten undersöka vilka av de åtgärder som föreskrivs i artikel 88.1 i fördraget som kan vidtas.

(61) I en skrivelse av den 28 april 1999 informerade de franska myndigheterna emellertid kommissionen formellt om sin avsikt att häva Crédit agricoles ensamrätt att ta emot notariedepositioner och att centralisera dessa till Caisse des dépôts et consignations, som då skulle ansvara för att förvalta samtliga notariedepositioner. Staten skulle ansvara för att ta emot dessa depositioner både på landsbygden och i städerna. Myndigheterna har meddelat att denna åtgärd skall träda i kraft den 1 januari 2000. Åtgärden skall genomföras gradvis i hela landet och vara fullt genomförd den 1 april 2000. Myndigheterna förbinder sig att vidta de rättsliga åtgärder som krävs för att ändra ordningen för notariedepositioner snarast efter det att detta beslut har fattats.

(62) Kommissionen noterar detta åtagande från de franska myndigheternas sida. Kommissionen anser att tidsfristen är rimlig och kan, med tanke på att Crédit agricoles ensamrätt att ta emot och förvalta notariedepositioner hävs definitivt, dra slutsatsen att denna nya åtgärd kommer att innebära ett slut på det stöd till Crédit agricole som är föremål för detta förfarande enligt artikel 88.2 i fördraget. Tack vare detta åtagande tycks det inte vara nödvändigt att undersöka om stödet är förenligt med fördraget. Av samma anledning tycks det inte heller vara nödvändigt att inleda det förfarande som avses i artikel 88.1 i fördraget. Kommissionen kan följaktligen avsluta detta förfarande.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. De åtgärder som Frankrike har vidtagit till förmån för Crédit agricole genom att ge denna ensamrätt att ta emot och förvalta notariedepositioner i landsbygdskommuner utgör statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget.

2. De åtgärder som avses i första stycket utgör stöd som fanns innan fördraget trädde i kraft. Då Frankrike har förbundit sig att upphäva dessa åtgärder senast den 1 april 2000 avslutas detta förfarande.

Artikel 2

Frankrike skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att senast den 1 april 2000 upphäva den ensamrätt att ta emot och förvalta notariedepositioner som beviljats Crédit agricole.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Republiken Frankrike.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen